

DE IZEGEMSCHKE KIJK-UIT,

Verschijnende bij gelegenheid en appetijte, en opgesteld
door BERNARDUS POMPE.

Al lag de waarheid in het graf,
Al wat haar drukt, dat moet er af.

Te bekomen bij den drukker VION-VAN ECKHOUTTE aan 10 centiemen per nummer.

Bernardus in processe!!!

Wie hier op het aardsche dal,
Is er soms niet in geval
In betrekkinge van zaken
Met vrouw Themis te geraken?
Zijt ge rijk of bedelaar,
Zij brengt u soms voor de baar.
Waart ge zelfs zonder gebreken,
Iemand zal zich van u wreken,
Onderzoekt er d'oorzaak van;
Tracht te weten wie de man
Is die u voor 't recht komt dagen;
En men antwoordt op uw vragen:
Wel doorgaans is het een vent,
Om zijn hoogmoed goed gekend,
Die wat plaatskens, door zijn draaien,
Van het volk weet af te paaien
Om daarna met schoon fatsoen
Elk 'nen blinddoek aan te doen;
En op mij ook met manieren
Zijnen hoogmoed bot te vieren,
Hier verachtende elkeen,
Die niet knielt voor hem alleen.
Hij roept 't recht in om zijn eere
Te herstellen, en och Heere!
Elkeen kent hem in de steê
En eenieder lacht er meê

Een bezoek van Nicodeem bij Bernardus.

Over een achttal dagen, terwijl ik rustig zat te schrijven, kwam Nicodeem buiten adem en in doodelijken angst bij Bernardus binnen geloopt, en 't en was nog geen zeven ure van den morgen. Onze getrouwe vriend en warme voorstaander van het recht en van het algemeen welzijn, wierp zich, afgemat en bleek, op eenen stoel, bezag mij met twee

groote oogen en begon, na wat uitgerust te hebben, het volgende gesprek:

NICODEEM. — Wat ben ik gelukkig binnen te zijn! Zie, Bernardus, voor de vierde maal koom ik tot hier geloopt en eindelijk is het gelukt. Gisteren kwam ik drij keeren en altijd was er look in de meersch: gij weet dat de straat moet vrij zijn alvorens ik mag inkomen, want dat men in de kongregatie moest weten dat 'k met u in alliancie ben, 'k vloge voorzeker, bij d'eerste vergadering, tegen de kerkemuur... En 'k had u schrikkelijke dingen te vertellen... 'K heb er zelf van gedroomd! 'K zag u met de dievenkarre naar 't schavot brengen. 'K zag het mes vallen... Zie, beste vriend, de tranen komen mij nog in d'oogen.

BERNARDUS. — Stel u, Nicodeem, stel u: 't zal zoo erg niet gaan. G'hebt zeker vernomen dat 'k in processe ben.

NICODEEM. — Eerst heb ik het gisteren vernomen en 'k ben er zuiver ziek van.

BERNARDUS. — En ik weet het al lang en 'k ben er zóó gerust in: de rechtveerdige vreest niet en die niet besnot is moet zijnen neus niet vagen.

NICODEEM. — Zijt ge dan niet benauwd, Bernardus? Maar ze gaan u voor d'accijnsen brengen!

BERNARDUS. — Voor d'assisen, wilt ge zeggen? En 'k en vrage niet beters: 'k ben van M. Demuelenaere juist alzoó bang als van mijne kiekens, die bachten loopen; en als hij niet algauw met zijn proces voort en doet, 'k ga hem zelve forceeren. Hij moet hij niet peizen van met Bernardus te lachen, zulle.

NICODEEM. — Maar wat wil de burgemeester van u?

BERNARDUS. — 'K en wete het waarachtig zelve niet! Het schijnt dat hij duiveliane kwaad is, omdat hij met Bernardus de ketelsprong moet doen.

NICODEEM. — En hij kan kwaad zijn, want hij

heeft er een aangezichtje voor: men vindt hem altijd alsof hij 's morgens zijn kruis maakte met eene pinte azijn; enfn hij ziet er mij 'nen oprechten *pisse-vinâigre* uit.

BERNARDUS. — En 't en is nog niet gedaan, zul- le: hij heeft nog maar een middelbaar ketelsprong- ske moeten doen om te probeeren, maar nu, voor zijn djent proces, zal hij sprongen doen groot ge- noeg om er zijnen asem bij op te slikken.

NICODEEM. — En hij heeft van nu al niet vele asem meer, want 'k hoorde laatstmaal vertellen dat hij bijna niet meer hoorbaar is op staminé zooda- nig zeere verliest hij sedert dat hij burgemeester is: het schijnt dat dit eereplaatske zeer nadeelig is aan zijne gezondheid.

BERNARDUS. — M. Demuelenaere peist zeker dat hij, met 't zienelijk hoofd te zijn onzer stad, ons kan dwingen hem te aanbidden!... Hij is er wel mee: de vorige burgemeester en bestuurders heb- ben kleine ketelsprongskes met Bernardus gedaan en hij zal er wel groote doen; want 't is eene schande van, als vreemdeling, zich hier aan ons tot burgemeester te doen opdringen, juist alsof al de burgers van Iseghem buffels waren te dom om hunne geboorteplaats te bestieren! En die klepper verzekerde over zes jaren dat hij, nedrig volkskind, naar geene eereplaatskes hongerig was... O! schijnheilige hoogmoed!

NICODEEM. — Maak u niet kwaad, Bernardus, hij is u toch geen kwaad maken waard.

BERNARDUS. — Zie, beste vriend, zekeren moe- gen kwam onze kommissaris mij bezoeken van rechtswege; de man was beleefd en vriendelijk, *exjo*, 'k was het ook. Bernardus, zegde hij mij, wie is de schrijver van numero elve? En ik antwoordde: ik, menheer de kommissaris. — Maar de name van de stad waar uwen Kijk-Uit afgedrukt wordt, staat bij de name van den drukker niet? zegde hij mij. En ik antwoordde: Wel, menheere, kijk naar d'eerste reke groote letters en ge zult lezen « De Izegemsehe Kijk-Uit, » dat is de Kijk-Uit van Kortrijk noch van Rousselare, maar wel van Izegem. — Bernardus, zegde hij dan, hoe vele Kijk-Uit's zijn er van numero elve afgedrukt? En ik antwoordde: Vijf honderd, menheere om u dienst te doen. — Hebt gij niemand gelast met den verkoop en hoevele zijn ervan verkocht? vraagde hij toen. En ik antwoordde: Ze zijn totaal uitverkocht en ik gelast niemand, en die niet wil komen met 'ne dik- ske, mag ze aan mij laten.

NICODEEM. — Maar, Bernardus, zonder dat 'k in uw scheute spreke: uw drukker drukt ze toch niet af om er zijn huis mee te beplakken: 't is voor den verkoop, zeker?

BERNARDUS. — Natuurlijk. 't Er zijn er nu duist afgedrukt en hij zal ze overal trachten aan den man te brengen, waar hij kan. Elk voor 't zijne: hij is zeer dom geweest dat hij er niet eerder aandacht ze in de statien van Rousselare en Kortrijk te doen verkoopen. Nu om voort te vertellen, de kommis- saris vraagde mij dan of ik nooit gecondamneerd was geweest en 'k meende dat 'k door d'eerde zonk. Wat! ik, Bernardus Pompe, in den bak gezeten! 'k Ben ik 'ne treffelijke mensch van 65 jaar, achter de Kerke geboren en d'er gedomicilieerd. — Hoe heette uw vader? vraagde hij mij dan; en ik ant- woordde: Dwojanko. — En uwe moeder? — Scholastika Steenpit. — En hij schreef dat al op een klein boekske. — Maar, menheere, vraagde ik dan zelve, waarom doet gij dat? En hij antwoordde: M. Demuelenaere gaat u vervolgen, en heeft eene klachte bij den prokureur tegen u ingediend! — Maar, 't en is nooit geen waar! riep ik uit. — Zeker, zegde de heer kommissaris, hij gaat u ver- volgen omdat gij geschreven hebt dat hij aan Sam- perke zooveel geld heeft verloren en dat hij aan 't gerecht geene inlichtingen heeft willen geven. — Och Heere! menheere de kommissaris, zegde ik, 'k en hebbe ik dat uit mijne duimen niet gezog- en, 't is het openbaar ministerie die het gezegd heeft in 't jaar 66, dus dat Hendrik dien heere ver- volgt. Als 't maar dat en is, 't en is 't ommekijken niet waard; en vervolgt hij mij van nu al, wat zal hij doen bij zes maanden als hij 'ne keer een beetje de ketelsprong zal verstaan en de groote sprongen zal moeten doen! En menheere de kommissaris en ik, wij groetten elkander en hij vertrok; en 'k ben dan nog tweemaal bij den instructierechter, een oprecht fatsoenlijk man, geroepen geweest voor de zelfde prutserij.

NICODEEM. — En zou het maar daarvoor zijn?

BERNARDUS. — Het en kan voor niet anders zijn, want wij hebben nog moeten boffen in onze op- merkingen van u' 11 en zelf bekennen dat die gaai nog beter is als sommige andere burgemeesters. Die zaak van Samper moet hem leelijk in den neus ketelen *comme de juste*, want hij ziet daar gedurig zijn schoon geld voor zijne oogen zweven, zonder het te kunnen weerkrijgen, terwijl hij van 'nen an- deren kant op zijne tafel, in vergelding van 54,411 frs., een deel papierkes en aktien ziet van verre maatschappijen. Het verwondert mij dat er niet cenige bons bij zijn van pintjes, hij had ze kunnen bezigen bij 't stadsmuziek, waar men maar fluit voor de pinte. Onze Hendrik heeft zich in die zaak laten bij zijne ooren pakken juist gelijk den eenvoud- ighen boer. En hoeverre is die zaak nu? Niemand weet er iets van. Waarom gaat men tot de likwida-

tie niet over? 'k En weet het niet. Zou menheere Hendrik dat niet kunnen zeggen? Het ware al beter dan kinderprocessen in te spannen. Die zaak duurt al veel te lang, en Bernardus zou, dewijl er reeds verscheidene ongelukkige slachtoffers van Samper zijn gestorven of zinneloos zijn geworden van verdriet, nu allengskens die beklagelijke zaak geerne zien klaar maken: men zou wel moeten beginnen peizen dat er daar iemand den domper over houdt. Wij vragen licht aan u, burgemeester, want ge moet gij ten minsten die zaak kennen. Wij vragen u deze in naam der vrijheid van drukpers, ten einde het volk aan te toonen wat gevaar het loopt met zijne penningen roekeloos in de klerikale afgronden te werpen: Onze taak is het volk te onderrichten en te weêrhouden op den boord der afgronden, waar het zich maar al te dikwijls met te veel gemak laat brengen. Hebt ge dat verstaan, procesmaker?

NICODEEM. — Uwe taak is eerlijk, Bernardus, en 't is jammer dat ge niet tien jaren vroeger hebt beginnen schrijven: ge zoudet M. Demuelenaere zelf op den boord van den afgrond, waarin hij zijn schoon geld gestort heeft, weêrhouden hebben.

BERNARDUS. — 'k En heb ik niets tegen onzen Hendrik; 'k en ben maar kwaad dat hij burgemeester is, want ik aanzie dat voor eenen hoon aan mijn stad en nog meer aan mijne medeburgers toegebracht. Hij is een vreedeling, een oude draaier en sleppedrager der geestelijken, die ook vreemdelingen zijn; hij is hunne slaaf en in deze hoe danigheid kan hij ons maar naar de slavernij leiden. — Gansch het spel, dat wij vóór die benoeming op ons stadhuis gehad hebben, is eene komedie geweest om ons Demuelenaere te kunnen opofferen. — Ik telle, het is waar, om mijne vrije tong, vele vijanden, vooral onder onze geestelijken, die mijnen ondergang gezworen hebben en mij alle slach van kwade inzichten toeschrijven, om des te beter tot hun onbereikbaar doel te komen; maar 'k en verschiète in geen klein geruchte en 'k leve gerust en te vreden, zeggende in mijne vervolging met Job: « *Secundum scientiam vestra et Ego novi nec inferior vestri sum. Sed tamen ad omnipotentem loquar, et disputare cum Deo cupio. Prius vos ostendes fabricatores mendacii, et cultores peruersorum dogmatum. Gelyk gylieden het wetet, weet ik't ook: ik en zwichte niet voor u. Maar ik zal tot den Almachtigen spreken, ende ben belust mij te verdedigen voor God. Want gewisselijk gij zijt leugenstoffeerders: gij allen zijt nietige medecijne-meesters!* » Immers wat wij verstaan door groote of kleine ketelsprongen doen, dat is onze bestuurders veel of weinig van de zweep

geven, naarmate zij onze zaken geheel of ten deele verwaarloozen ten profijte hunner vreemde gebieders.

NICODEEM. — En dan krijgen ze nog maar wat ze verdienen. Apropos, hebt gij de inhaling gezien, Bernardus; en wat peist ge ervan?

BERNARDUS. — Ik heb alles gezien tot de dommigheid toe van aan ons groot kind eene tweede maal den hemelwagen te toonen. De inhaling was luisterlijk en bewees eens te meer dat de Izegemnaren veel meer durven zeggen als doen; want niettegenstaande den algemeenen afkeer voor den nieuwen burgemeester was de pinting bijna algemeen: elkeen scheen bevreesd voor latere vervolgingen en handelde onder den indruk dier vrees alleen. En waarlijk van nu voort is die persoonagie voor velen te vreezen.

NICODEEM. — Hij heeft er tijtels genoeg voor: vooreerst burgemeester, dan notaris en bankier, voorzitter van 't klerikaal komiteit, waarschijnlijk kerkmeester, voorzitter van onze guiden, toute la boutique en kletskep van den handboge, oud lid van den jockey-club en lid van de ciskes. Mij duukt dat dat nog al gaan kan, eh?

BERNARDUS. — Apropos van ciskes, zeg 'ne keer, als gij bij menheere Vandendriessche zijt, dat er 'ne sus is die op 11 januari in eene herberg onzer glazenstraat de zeden openbaar beleedigd heeft, met zich, in dronken toestand, te midden de herberg tot op zijn vel te ontkleeden en alzoo te staan dansen. Voor de eer dezer inrichting geloof ik het wenschelijk dat men dien kerel aan de deur werpe.

NICODEEM. — Onze burgemeester liet zich hier ook bij zijne inhaling niet afwachten gelijk deze van Pitthem, dat was een kluchtspel. Z'hadden daar eenen geforceerden burgemeester, die het vaderschap maar aanveerd had door den dwang van den pastoor en eenige dibben; men ging hem inhalen, de stoet trappelde een paar uren ongeduldig voor het gemeentehuis en die niet kwam, was hem. Na een vruchteloos wachten, ging men op zoek en eindelijk vond men den zoolang afgewachten burgemeester in zijn.... bedde, waar hij lustig lag te slapen!!

BERNARDUS. — Die man hield voorzeker min aan zijn eereplaatske dan onze Hendrik! Maar weet ge niet hoe het hier verder is afgelopen.

NICODEEM. — Ik weet alles. Op het banket zaten er vele kalanten, achterloopers en nieuwe rijken, die veel beter aan 'nen kerrepappot zouden gezeten hebben, dan op het stadhuis: men had alles opgepraapt en geforceerd wat men vinden kon om volk te hebben, en 's avonds met 't buikje vol trok onze burgemeester al klokken naar den Hert. Daar

wierp hij zich met opene armen te midden van ge-
wezene vrienden en onverschilligen en trachtte de
verlorene vriendschap weer te winnen en de zon-
daars te bekeeren met eenige flesschen champagne
te geven. Men dronk en hij dronk om over te loo-
pen, men pakte d'hand alsof men zich in geene
honderd jaren had gezien en men klapte en hij
klapte ook; want zwijgen voor velen die een stuk
in de kraag hebben, is eene moeilijke zaak.

BERNARDUS. — En wat zegde hij al?

NICODEEM. — Hij verzekerde dat Izegem nu ging
bloeien en groeien; dat hij zich van niemand ging
laten influenceeren, noch van den pastoor noch van
den baron zelf niet. (Maar ge moet weten dat de
pastor en de baron daar niet bij waren, anders hij
zoudt 't niet gezegd hebben.) Hij ging al de maat-
schappijen, liberale en klerikale, ondersteunen en
onze franks doen rollen.

BERNARDUS. — Gelukkiglijk dat beloften en rotte
appels niemand kwetsen, anders 't zouden er vele
blind geweest zijn! De liberale maatschappijen
zullen 't gaan krijgen..... Noch geenen zeeverlap.

NICODEEM. — Jammaar, een heer, die daar tegen-
woordig was, vraagde hem terstond of hij ging
durven op den volgenden zondag naar 't concert
van den Cerele gaan, en hij maakte dadelijk eene
onnoozele verschooning, zeggende: « 't En kan
niet al met 'nen keer zijn. »

BERNARDUS. — Hij kon wel naar de Ciskes gaan!

NICODEEM. — Hij zal en hij mag hij nikskes doen,
tenzij na de permissie bekomen te hebben van
Franciscus van Sinte Kruis. Praten en beloven als
men tot aan 't keelgat vol zit en dat 't viere van
den nuchter is, dat heeft bij mij geene andere
werde dan te bewijzen dat wij geene politie meer
te vreezen hebben en dat ons stadshoofd een voor-
beeld van gematigheid en een liefhebber der ruste
is. Maar ik verzeker u dat hij naar 't concert nooit
zal gaan.

BERNARDUS. — Wat zou hij naar den Cerele
gaan! Ge ziet hoe de heer Henri Vandewalle komt
te varen voor eenige keeren naar 't concert gegaan
te zijn. 't Was zijne keer van schepene benoemd te
worden en elkeen verwachtte er zich aan, maar men
heeft hem in stede een schoon affront gebakken.
Het verwondert mij dat hij nog zijn ontslag van
raadsheer niet gegeven heeft; hij moest het al lang
gedaan hebben: zijne vrouw heeft het wel gedaan
in sommige geestelijke confrerieren. Het is ook zijne
plicht, en als hij 't niet en doet, ik zeg vlakaf dat
hij geen herte en heeft.

NICODEEM. — Ja, het is eene hooge plicht voor
hem, indien hij ten minsten een weinig aan zijne
eere en aan zijne persoonlijke waarde houdt; hij

moet zijn ontslag geven, te meer omdat hij het
algelijk algauw zal krijgen: de heer Rootsaert
moest uit den Raad voor 't kariljon en hij zal eruit
vliegen voor 't concert. Maar 'k heb me laten ge-
zeggen dat onze nieuwe burgemeester en de pas-
toor verdomd vele loopingen gedaan hebben om
Henri die pette te bakken. Carpentier had zijn
woord gegeven niet te zullen aanveerden, want hij
noch zijne dame wilden van 't postje; jammaar men
liep en men herliep tot dat Carpentier eindelijk
zijn woord at en aanveerde. — En hier tusschen
streepkes gezegd, ware ik Carpentier geweest, lie-
ver of mijn woord te eten, 'k had mij liever ver-
smoord in 'nen brouwketel. — Daarom liep men
naar Brussel en naar mononkel te Kortrijk, en
ziet: Carpentier lukte en menheer Vandewalle
mocht staan blazen!

BERNARDUS. — Maar wat heeft Demuelenaere te-
gen Henri Vandewalle?

NICODEEM. — 'k Zal 't u gaan verklaren: zekeren
avond van verleden jaar zat Demuelenaere in hevige
disputen in den Hert. — 't En was toen geen
champagne maar van menheere Carpentier's uitzet.
— Henri Vandewalle zat daar ook rustig alles af te
luisteren, toen Demuelenaere in hevigheid uitriep:
« Ik weet niet wat men te Izegem van mij hebben
wil! ik ben de schuld van alles! sedert eenigen
tijd gebeurt er niets of het is ik en dat er eene ster-
re uit den hemel viel, hij viele voorzeker op mijnen
kop! » Als uit eenen slaap ontwakende zegde Hen-
ri Vandewalle daarop, zonder eens op te kijken:
« Er moet altijd iemand de zakkedragers zijn! » Nu
was onze Hendrik furieus; hij sloeg op de tafel en
riep buiten zich zelve van gramschap dat hij
Godver alhier en Sakernon alginder nooit zakke-
drager zou geweest zijn. Hij wiste toen nog niet
dat hij geschapen was om zakkedragers te leven en
te sterven! Nu, dat gezegde van Henri Vandewalle
heeft onze burgemeester zoodanig geketeld, dat
hij toen bij zich zelve gezworen heeft deze die
hem durven uitgeven voor zakkedragers, overal op
eene zienelijke of onzienelijke wijze te vervolgen.
En ziedaar waar den hond gebonden ligt!

BERNARDUS. — 't Is jammer van 't beestje! Als
hij vijand was van 't zakkendragen, hij mocht nooit
naar 't burgemeesterschap gereikhalsd hebben;
want zoo hij overjaar geen zakkedragers was, is
hij het nu positief en zonder missen. Dat zij gezegd
van Bernardus en de processenmaker mag het ont-
houden tot zijne meerdere eere en glorie.

NICODEEM. — Jandomme! Bernardus, 'k moet
weg: 't is al negen! Salut.

